

برنامه

جناب آقای مهندس جواد اوجی وزیر پیشنهادی

وزارت نفت

مرداد 1400

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بیانات در جمع مردم و کارکنان صنعت نفت عسلویه

1390/01/08

من از همه‌ی کارکنان، متخصصان و فعالان این
عرصه - ضمن تشکر - به جد می‌خواهم که
کار خودتان را **جهاد فی سبیل الله** بدانید؛
احساس خستگی نکنید و بدانید جهاد
فی سبیل الله وعده‌ی الهی بر پیروزی آن است.

فهرست مطالب

3 مشخصات فردی، سوابق علمی و اجرایی
5 افتخارات، اهم فعالیت‌ها و توانمندیها
6 1- مقدمه
6 2- برخی از اسناد بالادستی مرتبط با صنعت نفت حاکم بر برنامه پیشنهادی
8 3- چالش‌های اساسی پیش روی صنعت نفت
11 4- اقدامات اساسی و فوریت دار در مجموعه وزارت نفت
12 5- اقدامات راهبردی و برنامه عملیاتی وزارت نفت با لحاظ نمودن اولویت‌ها
12 5.1. بازاریابی و فروش نفت، گاز، میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی
12 5.2. اکتشاف، توسعه، حفظ و نگهداشت تولید (نفت، گاز و میعانات) با اولویت میدین مشترک
13 5.3. تأمین پایدار نفت، گاز، سوخت و خوراک موردنیاز کشور
13 5.4. توسعه متوازن و پایدار زنجیره ارزش نفت و گاز در جهت جلوگیری از خام‌فروشی
14 5.5. ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی زنجیره تولید تا مصرف انرژی
14 5.6. تأمین منابع مالی و جذب سرمایه در صنعت نفت از مسیر طراحی مشوق‌های لازم
14 5.7. اکتساب فناوری و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان با هدف افزایش ساخت داخل
15 5.8. دیپلماسی قوی و تنظیم روابط بین‌الملل در حوزه انرژی
16 5.9. اشتغال، مسئولیت اجتماعی و محرومیت‌زدایی
16 5.10. بازاریابی و تجدید ساختار حکمرانی صنعت نفت و گاز و شرکت‌های تابعه
16 5.11. اهمیت‌دادن و ساماندهی منابع انسانی و تربیت نیروهای متخصص و متعهد
18 پیوست شماره یک
22 پیوست شماره دو

مشخصات فردی، سوابق علمی و اجرایی

مشخصات فردی:

نام و نام خانوادگی: جواد اوجی

تاریخ تولد: 1345

محل صدور: شیراز

سابقه کار: 31 سال

سوابق تحصیلی:

فارغ التحصیل رشته مهندسی نفت از دانشگاه صنعت نفت (رتبه سوم در رشته مهندسی نفت دانشکده نفت آبادان در سال 1366)

اهم سوابق اجرایی:

- ❖ مدیرعامل هلدینگ انرژی گستر سینا (زیرمجموعه بنیاد مستضعفان) که این هلدینگ دارای 11 شرکت بوده و در حوزه های بالادستی و پایین دستی صنعت نفت فعال می باشد، اعم از شرکت نفت بهران، شرکت حفاری شمال، ... از سال 1398 تاکنون.
- ❖ مدیرعامل گروه اقتصاد مفید (زیرمجموعه ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره)) که این گروه دارای 4 هلدینگ بوده و در حوزه های صنعت نفت، نیروگاهی، صنعت معدن و سرمایه گذاری فعالیت می نمود، از سال 1396 تا 1398. (هلدینگهای زیرمجموعه: حوزه صنعت نفت، نیروگاهی، صنعت معدن و همچنین سرمایه گذاری)
- ❖ مدیرعامل و نایب رئیس هیأت مدیره هلدینگ نفت و گازی توسعه پترو مفید (زیرمجموعه ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره)) از سال 1392 تا 1396.
- ❖ پیشبرد طرح های زنجیره ارزش افزوده در حوزه صنایع تکمیلی پتروشیمی هلدینگ نفت و گازی توسعه پترو مفید
- ❖ عضو هیئت مدیره شرکت نفت و گاز رضوی (متعلق به آستان قدس رضوی) از سال 1398 تاکنون.
- ❖ رئیس هیأت مدیره شرکت سرمایه گذاری صنایع پتروشیمی (زیرمجموعه هلدینگ تاپیکو (شستا)) از سال 1393 تا 1396 (هلدینگ با دارا بودن طرح ها و پروژه های مهم و راهبردی در بخش پالایشگاهی و پتروشیمی)
- ❖ رئیس هیأت مدیره شرکت مهندسی توسعه گاز ایران به مدت 4 سال
- ❖ عضو هیأت رئیسه صندوق بازنشستگی صنعت نفت از سال 1388 تا 1392
- ❖ معاون وزیر و مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران از سال 1388 تا شهریور سال 1392
- ❖ رئیس هیأت مدیره نظارت بر تولید و پالایشگاه های گازی (رئیس هیأت مدیره پالایشگاه های گازی شرکت ملی گاز)
- ❖ عضو هیأت امنای دانشگاه صنعت نفت از سال 1389 تا 1392
- ❖ مدیرعامل و نایب رئیس هیأت مدیره شرکت بهره برداری نفت و گاز زاگرس جنوبی از سال 1383 تا 1388
- ❖ معاونت فنی شرکت بهره برداری نفت و گاز زاگرس جنوبی از سال 1381 تا 1383
- ❖ رئیس مهندسی نفت شرکت بهره برداری نفت و گاز زاگرس جنوبی از سال 1379 تا 1381

- ❖ سرپرست اداره ارزیابی مخازن نفت و گاز نفت مناطق مرکزی از سال 1377 تا 1379
- ❖ کارشناس ارشد اداره مهندسی پتروفیزیک مناطق نفت خیز جنوب اهواز از سال 1373 تا 1377.
- ❖ کارشناس ارشد مخازن نفت و گاز اداره مهندسی نفت مناطق نفت خیز جنوب اهواز و کارشناس مهندسی حفاری از سال 1369 تا 1373.

افتخارات، اهم فعاليتها و توانمندی‌ها

- ❖ قرارگرفتن نام اینجانب در لیست تحریم‌های ظالمانه ایالات متحده آمریکا در ماه‌های پایانی دوران ریاست‌جمهوری ترامپ.
- ❖ مدیر نمونه وزارت نفت در سال 1391
- ❖ مدیر نمونه ملی وزارت نفت در سال 1390
- ❖ مدیرعامل ارشد نمونه وزارت نفت در سال 1387
- ❖ اخذ لوح تقدیر جشنواره خوارزمی بابت اثبات توان تولید از سازند دشتک و افزایش ظرفیت ذخائر گازی کشور به میزان 800 میلیارد مترمکعب در سال 1382
- ❖ کارمند نمونه وزارت نفت در سال 1381
- ❖ عقد قرارداد صادرات گاز با کشور عراق در خردادماه 1392 و امضای قرارداد صادرات گاز با کشور پاکستان در پاییز 1389
- ❖ عقد دومین قرارداد واردات گاز از کشور ترکمنستان از منطقه سرخس در زمستان 1388.
- ❖ حضور در دو داوری بین‌المللی (داوری سوئیس) از طرف شرکت ملی گاز ایران در خصوص قراردادهای صادرات و واردات گاز به ترتیب با کشورهای ترکیه و ترکمنستان در دولت‌های یازدهم و دوازدهم
- ❖ انجام تهاتر کالا به کشور ترکمنستان بابت پرداخت هزینه گاز وارداتی از ترکمنستان به‌منظور دورزدن تحریم‌ها.
- ❖ اجرای برنامه هدفمندی یارانه‌ها در حوزه حامل‌های انرژی (گاز) در شرکت ملی گاز ایران در آذر سال 1389
- ❖ داشتن روحیه تعامل بسیار خوب با نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی.
- ❖ تلاش در جهت محرومیت‌زدایی و کسب رضایت‌مندی کتبی با امضای بیش از 220 نماینده محترم مجلس مبنی بر توسعه گازرسانی به شهرها و روستاهای عمدتاً محروم در سال 1389
- ❖ کسب رتبه اول سودآوری هلدینگ انرژی گستر سینا در میان هلدینگ‌های گروه بنیاد مربوط به صورت‌های مالی سال 1399 با توجه به اجرای پروژه‌ها و طرح‌های نفتی
- ❖ وجود نگاه کلان و استراتژیک و آینده‌نگر به صنعت نفت در بخش‌های بالادستی و پایین‌دستی با توجه به سابقه فعالیت در حوزه‌های مدیریتی بالادست و پایین‌دستی صنعت نفت و همچنین آشنایی کامل با بنگاه‌های اقتصادی در حوزه انرژی
- ❖ حضور داوطلبانه بسیجی در دوران دفاع مقدس در دو مقطع زمانی و مجروحیت از ناحیه پا.

1- مقدمه

با وجود گذشت بیش از 70 سال از زمان ملی شدن صنعت نفت، اما به دلایل مختلف داخلی و خارجی، انتظارات موردنظر از این صنعت به طور کامل محقق نشده است و از «ملی کردن صنعت نفت» تا استقرار «صنعت ملی نفت» مسیر طولانی و پر هزینه‌ای پیش رو قرار دارد که برای طی این مسیر ضمن آسیب‌شناسی، بایستی کل ظرفیت‌های کشور را بسیج کرد. عوامل تأثیرگذار بر صنعت نفت که ارتباط تنگاتنگی با یکدیگر دارند را می‌توان شامل عوامل «اجرایی و تشکیلاتی، اقتصادی، حقوقی و قانونی، سیاسی داخلی و بین‌المللی، فنی و زیست‌محیطی» طبقه‌بندی کرد. یکی از ارکان اصلی تحقق اهداف وزارت نفت، تمرکز بر اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، توجه ویژه به مبارزه با فساد، اصلاح رویه‌ها و ساختارها در راستای سیاست‌های کلی اصل 44 با تأکید بر اصول رقابت، کوچک‌سازی و کاهش تصدی‌گری دولت استوار گردد. با اصلاح ساختار و بینش‌ها، صنعت نفت می‌تواند نقش مهمی در بهبود فضای کسب‌وکار برای کارآفرینان واقعی اقتصادی و جذب سرمایه‌گذاران داشته باشد.

موقعیت راهبردی و ممتاز ایران اسلامی از لحاظ جغرافیای سیاسی و اقتصادی در قلب انرژی جهان و محل تلاقی سه قاره آسیا، آفریقا و اروپا، نقشی بی‌بدیل به کشور ما در تأمین امنیت انرژی جهان و کریدور انتقال انرژی می‌بخشد. در سالی که تو سطر رهبر معظم انقلاب به نام «تولید، پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها» نامیده شده است، خلاصه اصلی برنامه پیشنهادی برای وزارت نفت در چهارچوب گام دوم انقلاب اسلامی، منطبق با سیاست‌های کلی نظام، قانون برنامه ششم توسعه و قوانین موضوعه حوزه نفت و انرژی و بر پایه شناخت دقیق و تحلیل نیازها و اولویت‌های کشور و صنعت نفت و همچنین آسیب‌شناسی تجارب گذشته تنظیم گردیده است. چهار سال آتی، فرصت بسیار مغتنمی برای پیگیری و اجرای منویات مقام معظم رهبری، ثروت‌آفرینی برای کشور و خدمت به مردم است.

2- برخی از اسناد بالادستی مرتبط با صنعت نفت حاکم بر برنامه پیشنهادی

مرور سیاست‌ها و اسناد بالادستی حاکم بر صنعت نفت حاکی از آن است که این اسناد به‌خوبی مختصات و عوامل حکمرانی و سیاست‌گذاری را برای حوزه‌های اجرایی و عملیاتی ترسیم نموده است، از این رو در ذیل به برخی از اسناد بالادستی حاکم بر صنعت نفت اشاره می‌شود:

2.1- سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری در بخش نفت و گاز

- ❖ اتخاذ تدابیر و راهکارهای مناسب برای گسترش اکتشاف نفت و گاز و شناخت کامل منابع کشور
- ❖ افزایش ظرفیت تولید صیانت شده نفت، متناسب با ذخایر موجود و برخورداری کشور از افزایش قدرت اقتصادی، امنیتی و سیاسی

- ❖ افزایش ظرفیت تولید گاز متناسب با حجم ذخایر کشور به منظور تأمین مصرف داخلی و حداکثر جایگزینی با فرآورده‌های نفتی
- ❖ گسترش تحقیقات بنیادی و توسعه‌ای و تربیت نیروی انسانی متخصص و تلاش برای ایجاد مرکز جذب و صدور دانش و خدمات فنی و مهندسی انرژی، در سطح بین‌المللی و ارتقای فناوری در زمینه های منابع و صنایع نفت، گاز و پتروشیمی
- ❖ تلاش لازم و ایجاد سازماندهی قانونمند برای جذب منابع مالی موردنیاز داخلی و خارجی در امر نفت و گاز در بخش‌های مجاز قانونی
- ❖ بهره‌برداری از موقعیت منطقه‌ای و جغرافیایی کشور برای خرید و فروش، فرآوری و پالایش و معاوضه و انتقال نفت و گاز منطقه به بازارهای داخلی و جهانی
- ❖ بهینه‌سازی مصرف و کاهش شدت انرژی
- ❖ جایگزینی صادرات فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی به جای صدور نفت خام و گاز طبیعی

2.2- سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

- ❖ رویکردهای اصلی سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی (درون‌زایی، برون‌گرایی، دانش‌بنیانی، عدالت‌محوری، مردمی بودن)
- ❖ کاهش شدت انرژی (بخشی از بند 4)
- ❖ مقابله با ضربه‌پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز از طریق (بند ۱۳): انتخاب مشتریان راهبردی، ایجاد تنوع در روش‌های فروش، مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش، افزایش صادرات گاز، افزایش صادرات پتروشیمی، افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی
- ❖ افزایش ذخایر راهبردی نفت و گاز کشور به منظور اثرگذاری در بازار جهانی نفت و گاز و تأکید بر حفظ و توسعه ظرفیت‌های تولید نفت و گاز، به‌ویژه در میادین مشترک. (بند ۱۴)
- ❖ افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز، توسعه تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه (بر اساس شاخص شدت مصرف انرژی) و بالابردن صادرات برق، محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی با تأکید بر برداشت صیانتی از منابع. (بند ۱۵)

2.3- سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری برنامه ششم توسعه

- ❖ حمایت از تأسیس شرکت‌های غیردولتی برای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های اکتشاف (نه مالکیت)، بهره‌برداری و توسعه‌ی میادین نفت و گاز کشور به‌ویژه میادین مشترک در چارچوب سیاست‌های کلی اصل ۴۴ (بند ۱۲)

- ❖ واگذاری طرح‌های جمع‌آوری، مهار، کنترل و بهره‌برداری از گازهای همراه تولید در کلیه میادین نفت و تأسیسات صنعت نفت به مردم (بند ۱۵)
 - ❖ افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره‌ی ارزش صنعت نفت و گاز و توسعه‌ی تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه بر اساس شاخص شدت مصرف انرژی (بند ۱۶)
 - ❖ دانش‌بنیان نمودن صنایع بالادستی و پایین‌دستی نفت و گاز با تأسیس و تقویت شرکت‌های دانش‌بنیان برای طراحی، مهندسی، ساخت، نصب تجهیزات و انتقال فناوری به‌منظور افزایش خودکفایی. (بند ۱۷)
 - ❖ افزایش مستمر ضریب بازیافت و برداشت نهایی از مخازن و چاه‌های نفت و گاز. (بند ۱۸)
- 2.4- قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت (مواد 3 و 13، پیوست شماره یک)**
- 2.5- قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور (مواد 12 و 13، پیوست شماره دو)**

3- چالش‌های اساسی پیش روی صنعت نفت

مشکلات عمده و چالش‌های اساسی پیش روی صنعت نفت در شرایط کنونی به شرح زیر است:

- 3.1- **اکتشاف:** طی دو دهه اخیر در پهنه سرزمین کشور، عمده مخازن کشف شده، مخازن کوچک با ذخیره کم و عمدتاً ضریب بازیافت پایین بوده‌اند و احتمال کشف ذخایر عظیم بسیار کم است.
- 3.2- **افت طبیعی تولید میادین:** تولید نفت خام کشور تاکنون بیشتر مبتنی بر تولید از میادین بزرگ (۸ میدان اصلی) بوده است. تولید این میادین که همگی در نیمه دوم عمر خود هستند با افت بالای سالانه مواجه است، به نحوی که در صورت عدم اقدام مؤثر برای ازدیاد برداشت در این میادین، سطح تولید آن‌ها در ده سال آتی به شدت کاهش می‌یابد.
- 3.3- **فروش نفت خام و میعانات گازی و محدودیت‌های حاصل از تحریم:** تحریم‌های ظالمانه آمریکا پس از خروج از برجام، بیش از نیمی از ظرفیت صادراتی کشور را متوقف نموده و طی دو-سه سال گذشته میلیاردها دلار از درآمدهای کشور را حذف کرده و فرصت سوزی‌ها و عدم صیانت از بازارهای صادراتی نفت کشور منجر به تضعیف امنیت بخش تقاضا شده است.
- 3.4- **عدم توجه جدی به ظرفیت‌سازی و پروژه‌های حفظ و نگهداشت توان تولید:** متأسفانه در چند سال گذشته نه تنها به ظرفیت تولید نفت کشور افزوده نشده است بلکه عملاً ظرفیت تولید نفت به نحو قابل‌ملاحظه‌ای کاهش یافته و پروژه‌های حفظ و نگهداشت توان تولید میادین نفت

و گاز و نیز اجرای برنامه‌های تعمیرات اساسی ماشین‌های دوار با رکود جدی مواجه و یا به کلی متوقف گردیده است. این نقیصه در میادین مشترک نفتی و گازی بسیار چشم‌گیر است.

3.5- مصرف افسارگسیخته گاز طبیعی و نیز بالا بودن شدت مصرف انرژی در کشور: بالا بودن کم‌نظیر شدت انرژی در همه بخش‌های مصرف‌کننده و موضوع بازدهی حرارتی و بحران شدید کمبود گاز و مصرف مسرفانه و بی‌رویه و عدم اجرای قانون اصلاح الگوی مصرف استاندارد در آینده میان مدت کشور را با بحران انرژی روبرو خواهد کرد.

3.6- یارانه پنهان: نحوه قیمت‌گذاری حامل‌های انرژی و نامتوازن بودن قیمت‌های عرضه حامل‌های انرژی در داخل در کنار یارانه‌ها که بخش مهمی از نفت و گاز را درگیر خود نموده، از مهم‌ترین مسائلی است که باید با عزم ملی به حل آن‌ها پرداخت.

3.7- مستهلک شدن زیرساخت‌ها و تجهیزات در حوزه‌های تولید، انتقال و توزیع نفت و گاز: خطوط لوله، واحدهای بهره‌برداری، تلمبه‌خانه‌ها و تأسیسات تزریق در میدان‌های نفت و گاز کشور در خشکی و دریا، پس از چندین دهه تولید بی‌وقفه، چالشی بزرگ پیش روی صنعت نفت بوده که اداره این صنعت را بسیار پرمخاطره می‌کند. در حال حاضر با توجه به عمر بالای برخی تأسیسات نفت و گاز کشور، ظرفیت بالایی برای نوسازی و نگهداشت تجهیزات وجود دارد که باید با بهره‌گیری از ظرفیت‌های داخلی و جلب مشارکت شرکت‌های صاحب فناوری خارجی طرح‌های بازسازی و نوسازی این تأسیسات در اولویت کار وزارت نفت قرار گیرد و با استفاده از توان مهندسی و ساخت فناورانه در کشور، تحقق اقتصاد مقاومتی در این بخش تجلی یابد.

3.8- عدم تعیین تکلیف توسعه و تولید میادین مشترک نفت و گاز: در راستای تعیین تکلیف، تکمیل/توسعه و تولید حداکثری از میادین مشترک نفتی و گازی مهم در نواحی خشکی و دریایی اقدام موثری صورت نگرفته است و در طی سال 92 نسبت به فسخ و کان لم یکن نمودن برخی از قراردادهای سرمایه‌گذاری خارجی و داخلی اقدام شده است که به عنوان مثال به فسخ قرارداد خارجی توسعه میدان مشترک آزادگان جنوبی و کان لم یکن نمودن قراردادهای داخلی توسعه فاز 11 میدان مشترک پارس جنوبی و فرزند آ می توان اشاره نمود. بنابراین عدم تکمیل و توسعه و تولید حداکثری از میادین مشترک نفتی و گازی از جمله میادین آزادگان جنوبی، فازهای دوم و سوم میدان یادآوران، فاز دوم میدان‌های یاران شمالی و جنوبی و میدان اروند در منطقه غرب کارون در استان خوزستان و نیز میادین گازی فاز 11 پارس جنوبی، فرزند آ و فرزند ب و نیز میدان نفتی اسفندیار در خلیج فارس و نیز طرح‌های نگهداشت توان تولید سایر میادین مشترک از اهم چالش‌های اساسی وزارت نفت است که می‌بایست جهت تعیین تکلیف آن‌ها اقدامات موثری انجام داد.

3.9- عدم جذابیت مدل‌های قراردادی موجود برای جلب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی: جلب و جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی، راه‌حل کلیدی افزایش ظرفیت تولید است که پیگیری آن مستلزم عزم و اراده جدی و عمومی و پشتیبانی از مجریان کار و حمایت همه‌جانبه مسئولان

نظام و مجلس شورای اسلامی در چارچوب‌های قانونی پیش‌بینی شده است. به‌عنوان یک مثال عامیانه، صنعت نفت گاو شیرده کشور است و سرمایه‌گذاری در صنعت نفت به‌مثابه تأمین مداوم خوراک و علوفه آن است و در صورت کاهش و قطع آن، منبع درآمد اصلی کشور دچار مشکل خواهد شد. در غیر این صورت کشور دچار آسیب‌های جبران‌ناپذیری خواهد شد.

3.10- **بدهی انباشته و کمبود شدید منابع مالی:** در همه برنامه‌های توسعه پنج‌ساله کشور، بین اهداف تعیین شده به‌ویژه برای بخش بالادستی نفت و گاز با پیش‌بینی درآمدهای قابل تحقق، شکاف عمیقی وجود دارد. طی سالیان اخیر اجرای طرح‌های غیر اولویت‌دار نظیر 34 بسته نگهداشت تولید، تغییر روش تأمین مالی به اوراق مشارکت، استمهال بدهی‌های گذشته، منجر به کمبود شدید منابع مالی در وزارت نفت شده است که حتی امور جاری و نگهداشت تولید در شرکت‌های اصلی وزارت نفت محقق نمی‌شود و طرح‌های ضروری توسعه‌ای معطل مانده‌اند. بدهی‌های انباشته شده و غیر قابل بازپرداخت شرکت نفت به سیستم بانکی که مرتباً مدیریت نفت را تحت فشار شدید قرار می‌دهد، از مشکلات مهم این صنعت می‌باشد. **براین اساس تنظیم مجدد روابط مالی بین دولت و شرکت نفت الزامی است.**

3.11- **پایین بودن ضریب بازیافت میادین نفتی و عدم اجرای پروژه‌های ازدیاد برداشت و بهبود ضریب بازیافت (EOR/IOR)** با توجه به بالا بودن عمر مخازن کشور و افت تولید طبیعی آنها: عدم اجرای به‌موقع پروژه‌های ازدیاد برداشت (تزریق آب و گاز) باعث ورود صدمات غیرقابل‌جبرانی به میادین نفتی کشور شده است. در برخی میادین امکان احیای مجدد این ذخایر وجود ندارد و باید چندین برابر هزینه شود.

3.12- عدم به‌کارگیری فناوری‌های نوین در حوزه تولید

3.13- وجود موانع تحریمی در تبادلات مالی و تأمین کالاهای خارجی

3.14- نبود ساختار حکمرانی صنعت نفت و فقدان استانداردهای حکمرانی شرکتی در شرکت‌های تابعه وزارت نفت

3.15- تفکیک نشدن وظایف حکمرانی از تصدی‌گری و نبود نظام تنظیم‌گری

3.16- وابستگی بخشی از دانش فنی و تجهیزات به شرکت‌های خارجی

3.17- نابسامانی در مدیریت منابع انسانی صنعت نفت و اصلاح ساختار

3.18- ضعف شدید در دیپلماسی انرژی با محوریت نفت و گاز

3.19- صادرات محور نبودن مأموریت شرکت‌های تابعه وزارت نفت

3.20- عدم اهتمام به توسعه ظرفیت پالایشی با رویکرد پتروپالایشگاهی با هدف کاهش خام‌فروشی

3.21- عدم توسعه متوازن صنایع پایین‌دستی و تکمیلی صنعت پتروشیمی

3.22- عدم توجه جدی به شرکت‌های دانش‌بنیان جهت توسعه فناوری و ساخت داخل بالاخص در اقلام
پرمصرف

3.23- عدم تعیین تکلیف گازهای مشعل به منظور کاهش گازسوزی

3.24- عدم جذب و توجه جدی به نیروی انسانی ماهر، توانمند و بانگیزه

4- اقدامات اساسی و فوریت دار در مجموعه وزارت نفت

- ❖ به کارگیری مدیران لایق و توانمند و دارای روحیه جهادی و فساد ستیز و توجه جدی به نیروی انسانی و ایجاد انگیزش های مناسب برای آنان که سرمایه اصلی صنعت نفت می باشند.
- ❖ تمرکز بر دور زدن و خنثی سازی تحریم‌ها و افزایش صادرات نفت و میعانات گازی
- ❖ افزایش منابع درآمدی از صنعت نفت با وصول مطالبات، افزایش دقت اندازه گیری و کاهش فساد
- ❖ رسیدگی فوری به وضعیت تراز گاز کشور طی سال‌های آینده
- ❖ اتخاذ راهکارهای مناسب جهت جذب سرمایه گذاری در طرح‌های اصلی صنعت نفت و کشور
- ❖ اجرای دقیق سیاست‌های کلی تحول اداری و بهینه سازی ساختار شرکت‌ها و سازمان‌های زیرمجموعه وزارت نفت
- ❖ حمایت از افزایش صادرات خدمات فنی و مهندسی حوزه صنعت نفت
- ❖ تفکیک وظایف حاکمیتی وزارت نفت از وظایف شرکت ملی نفت
- ❖ افزایش سرعت عمل در تصمیم گیری‌ها با توجه به ماهیت پروژه محوری صنعت نفت
- ❖ ایجاد شرایط شفاف، باثبات، بدون پیچیدگی و دارای جذابیت اقتصادی و رقابتی در مقررات، دستورالعمل‌ها و شرایط قراردادهای حوزه صنعت نفت برای جلب سرمایه گذاری
- ❖ مستندسازی و شفاف سازی فرایند تصمیم گیری پروژه‌ها و مبارزه با فساد اداری در کل مجموعه وزارت نفت
- ❖ تهیه و اجرای پیوست‌های فرهنگی و اجتماعی برای طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت در راستای گام دوم انقلاب
- ❖ حفظ و ارتقای پویایی نیروی انسانی و شایسته سالاری و جانشین پروری با رویکرد تخصص-تعهد محوری هم‌زمان
- ❖ رفع موانع تأمین سوخت زمستانی کشور
- ❖ طراحی و ایجاد زیرساخت‌های بنیادی جهت شفاف سازی فرآیندهای خرید و ارتقای سلامت اداری
- ❖ تکمیل و اجرای پروژه‌های عمران و آبادانی مناطق هم‌جوار با تأسیسات نفت و گاز
- ❖ حل و فصل دعاوی حقوقی و قراردادی مرتبط با صادرات گاز

5- اقدامات راهبردی و برنامه عملیاتی وزارت نفت با لحاظ نمودن اولویت‌ها

این برنامه در راستای راهبردهای مرتبط در اسناد بالادستی و در پاسخ به چالش‌های اساسی صنعت نفت ایران و با بهره‌مندی از دانش و تجربیات مدیران، کارشناسان و نخبگان در بخش‌های مختلف صنعت نفت در یازده بند به شرح ذیل تهیه و تدوین شده است:

5.1. بازاریابی و فروش نفت، گاز، میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی

- ❖ ایجاد تنوع در روش‌های فروش نفت و فرآورده‌های نفت و گاز
- ❖ استفاده از ظرفیت‌های بخش خصوصی داخلی و سایر دستگاه‌های اجرایی در فروش نفت خام
- ❖ به‌کارگیری روش تهاتر نفت با کالا و انتخاب مشتریان راهبردی در آسیا از جمله هند و چین
- ❖ سیاست‌گذاری یکپارچه فروش نفت خام و فرآورده در شرکت‌های تابعه وزارت نفت
- ❖ اخذ مجوزهای لازم و اختیارات کافی از سایر ارکان نظام به وزارت نفت جهت فروش نفت با رعایت صرفه و صلاح کشور
- ❖ ظرفیت‌سازی و مدیریت مصرف جهت افزایش صادرات گاز و توجه ویژه به تجارت گاز بالاخص سوآپ و واردات
- ❖ تعیین تکلیف قرارداد واردات گاز از کشور ترکمنستان و پیگیری تمدید قراردادهای گازی (که در ۴ سال آتی منقضی می‌شوند)
- ❖ افزایش صادرات محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی و شناسایی بازارهای جدید

5.2. اکتشاف، توسعه، حفظ و نگهداشت تولید (نفت، گاز و میعانات) با اولویت میداین مشترک

- ❖ تعیین تکلیف اکتشاف، توسعه، تولید و نگهداشت توان تولید از میداین مشترک نفتی و گازی اعم از توسعه نیافته و قدیمی در نواحی خشکی و دریا
- ❖ ایجاد بستر مناسب و ارائه مشوق‌های لازم جهت جذب سرمایه و تأمین مالی توسعه و تولید از میداین مشترک
- ❖ رفع و اصلاح رویه‌های موجود مانند اصلاح نوع قراردادها و شیوه مناقصات جهت بهبود وضعیت توسعه و افزایش و نگهداشت توان تولید با اولویت میداین مشترک
- ❖ تکمیل توسعه میدان گازی پارس جنوبی، اجرای برنامه‌های گسترده نگهداشت توان تولید میدان گازی پارس جنوبی و تعیین تکلیف فشارافزایی این میدان
- ❖ تهیه طرح جامع به همراه پیش‌بینی منابع مالی موردنیاز به‌منظور بازسازی و نوسازی تأسیسات تولید نفت و گاز

- ❖ تلاش و پیگیری جهت صیانت و ارتقای ضریب بازیافت میادین نفتی کشور مبتنی بر اجرای پروژه‌های تحقیقاتی و طرح‌های بهینه‌سازی تولید و استفاده از روش‌های نوین ازدیاد برداشت
- ❖ تعیین تکلیف گازهای مشعل و کاهش و حذف گازسوزی با به‌کارگیری روش‌های جدید فنی، مالی و قراردادی
- ❖ اجرای گسترده برنامه‌های نگهداشت توان تولید میادین گازی
- ❖ تجهیز مبادی مبادلات مواد نفتی و گازی به تجهیزات اندازه‌گیری دقیق (میترینگ تجاری)

5.3. تأمین پایدار نفت، گاز، سوخت و خوراک مورد نیاز کشور

- ❖ تأمین پایدار سوخت مورد نیاز عمده نیروگاه‌های کشور
- ❖ افزایش ظرفیت ذخیره‌سازی نفت و میعانات گازی
- ❖ افزایش ذخیره‌سازی گاز طبیعی در مخازن طبیعی در نقاط استراتژیک کشور
- ❖ استفاده از بخش خصوصی توانمند جهت انجام سواپ گاز از جمله گاز ترکمنستان
- ❖ تکمیل طرح‌های پالایشگاهی گاز و احداث خطوط انتقال جدید، ایستگاه‌های تقویت فشار و گازرسانی

5.4. توسعه متوازن و پایدار زنجیره ارزش نفت و گاز در جهت جلوگیری از خام‌فروشی

- ❖ تدوین و پیاده‌سازی طرح جامع ارتقا کمی و کیفی پالایشگاه‌های موجود کشور با هدف کاهش میزان تولید نفت کوره و افزایش تولید محصولات با ارزش بالاتر
- ❖ توسعه ظرفیت پالایشی کشور جهت تأمین نیاز داخل و صادرات فرآورده با اولویت افزایش ظرفیت پالایشگاه‌های موجود
- ❖ ضرورت توجه به توسعه پتروپالایشگاه‌ها با هدف تأمین پایدار خوراک صنایع پتروشیمی و صادرات فرآورده
- ❖ کمک و حمایت هدفمند در راستای تولید محصولات راهبردی پتروشیمی با هدف تأمین پایدار مواد اولیه صنایع داخلی
- ❖ حمایت از توسعه زنجیره ارزش و صنایع تکمیلی و پیگیری جهت احداث پارک‌های صنایع پایین‌دستی پتروشیمی
- ❖ تأمین پایدار خوراک واحدهای بالادستی و نیز مدیریت تأمین خوراک بین مجتمعی در صنایع پتروشیمی
- ❖ اتخاذ تدابیر لازم جهت پیشگیری از قاچاق فرآورده‌های نفتی با توسعه سامانه‌های مدیریت مصرف
- ❖ به‌روزرسانی سامانه هوشمند کارت سوخت

5.5. ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی زنجیره تولید تا مصرف انرژی

- ❖ صرفه‌جویی در مصرف حامل‌های انرژی با اعمال مجموعه‌ای متعادل از الگوهای قیمتی و غیر قیمتی
- ❖ اصلاح نظام تعرفه‌گذاری پلکانی افزایشی به‌منظور کاهش مستمر "شاخص شدت انرژی" کشور
- ❖ اولویت دادن به افزایش بهره‌وری در تولید، انتقال و مصرف
- ❖ اجرای قانون اصلاح الگوی مصرف و اعمال نظام استاندارد در بخش‌های مختلف مصرف اعم از خانگی، صنایع و نیروگاهی
- ❖ تعیین سبد بهینه برای بخش‌های مختلف مصرف‌کننده انرژی
- ❖ ایجاد پتانسیل‌های صرفه‌جویی مبتنی بر احداث و نصب تجهیزات فناورانه (از جمله کنترلهای هوشمند)

5.6. تأمین منابع مالی و جذب سرمایه در صنعت نفت از مسیر طراحی مشوق‌های لازم

- ❖ گسترش تنوع ابزارهای سرمایه‌گذاری و تکمیل ساختارهای آن و اعمال سیاست‌های تشویقی برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی از جمله بازار سرمایه
- ❖ مردمی‌سازی اقتصاد نفت و گاز و جذب سرمایه‌های مردمی و مشارکت آنها در سود پروژه‌های صنایع نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی
- ❖ به‌کارگیری منابع بانکی و توان نهادهای حاکمیتی در سرمایه‌گذاری در پروژه‌های بزرگ و زیربنایی
- ❖ تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری با هدف حمایت از طرح‌های صنعت نفت
- ❖ پیگیری جذب سرمایه‌گذاران خارجی در صنعت نفت از جمله توافق جامع راهبردی با کشور چین
- ❖ امکان‌سنجی اقتصادی و انتشار اوراق مشارکت ارزی برای پروژه‌های نفت و گاز

5.7. ارتقای فناوری و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان با هدف افزایش ساخت داخل

- ❖ توسعه‌ی نوآوری در صنعت نفت مبتنی بر نظام ملی نوآوری؛ بهبود مستمر فرآیندها و محصولات مبتنی بر پیشرفت رو به جلوی فناوری، سازمان و بازار با هدف خلق ارزش اقتصادی بیشتر در دوره گذار انرژی از سوخت‌های فسیلی به سوی انرژی‌های تجدیدپذیر و تحول دیجیتال و هوش مصنوعی به عنوان انقلاب صنعتی چهارم
- ❖ اجرای زیست‌بوم (اکوسیستم) نوآوری صنعت نفت به عنوان پاسخی مناسب برای نقش‌آفرینی پویا در شرایط بسیار رقابتی و در حال تغییر بین‌المللی از طریق شبکه‌سازی و خوشه‌بندی بازیگران فناوری، غیررسمی و بخش خصوصی
- ❖ حمایت از شکل‌گیری بازارهای رقابتی در حوزه پیمانکاری، ساخت کالا و زنجیره تأمین، تصدی‌گری حوزه گاز، پالایش و پتروشیمی
- ❖ حمایت و احیای حقوق مالکیت فکری در سطح صنعت نفت

- ❖ حمایت از پارک نوآوری و فناوری صنعت نفت به منظور توسعه فعالیت‌های دانش‌بنیان در صنعت نفت
- ❖ ایجاد سامانه عرضه و تقاضای فناوری‌های موردنیاز صنعت نفت
- ❖ سیاست‌گذاری و فرهنگ‌سازی به‌منظور افزایش ظرفیت جذب فناوری در صنعت نفت
- ❖ فعال‌سازی دیپلماسی نوآوری با کشورهای منطقه و جهان به‌منظور افزایش تبادلات فناورانه‌ی صنعت نفت
- ❖ حمایت از بومی‌سازی تجهیزات و مواد شیمیایی موردنیاز صنعت نفت با خرید تضمینی محصولات
- ❖ ارتقای توان تولید کالا و تجهیزات سازندگان داخلی در جهت هم‌افزایی توان سازندگان برای تولید کالا و تجهیزات رقابتی و صادراتی در صنعت نفت با ایجاد زنجیره مطمئن و سیستم یکپارچه تولید کالا و تجهیزات موردنیاز صنعت نفت با اتکا به تولید بومی
- ❖ استفاده حداکثری از ظرفیت‌های ارزشمند ساخت کالا و تجهیزات داخلی موردنیاز صنعت نفت و ایجاد مشوق‌های خرید تضمینی کالاهای استراتژیک ساخت داخل

5.8. دیپلماسی قوی و تنظیم روابط بین‌الملل در حوزه انرژی

- ❖ دیپلماسی با محوریت تجارت نفت، گاز، فراورده و محصولات پتروشیمی و صدور خدمات فنی و مهندسی
- ❖ تعامل با کشورهای هم‌جوار در جهت کاهش تعرفه‌ها و یافتن راه‌حل‌های مناسب تعامل‌ها
- ❖ گسترش قراردادهای دو یا چندجانبه با کشورهای هدف
- ❖ استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای از جمله اوپک، مجمع کشورهای صادرکننده گاز و ...
- ❖ اصلاح الگوی مصرف گاز و فراورده‌های نفتی با اجرای سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف با استفاده از ماده 12 و 13 قانون رفع موانع تولید
- ❖ تدوین و اجرای سند دیپلماسی انرژی با همکاری نهادهای ذی‌ربط
- ❖ حفظ و افزایش جایگاه ایران در اوپک
- ❖ گسترش حوزه فعالیت صنعت نفت و گاز با کشورهای همسایه و کشورهای حاشیه خلیج فارس و دریای خزر در زمینه اکتشاف، تولید و سرمایه‌گذاری مشترک
- ❖ تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات در حوزه‌های میان دستی و پایین دستی و افزایش صادرات فراورده‌های نفتی به کشورهای همسایه
- ❖ حمایت فعال از افزایش صادرات خدمات فناوری و مهندسی شرکت‌های ایرانی در کشورهای همسایه

- ❖ پیگیری تمدید قرارداد صادرات گاز به ترکیه و عراق
- ❖ پیگیری احیای قرارداد واردات گاز از ترکمنستان
- ❖ ساماندهی و ارتقای روابط تجاری با کشورهای آسیایی با محوریت صادرات نفت، فرآورده و محصولات پتروشیمی

5.9. اشتغال، مسئولیت اجتماعی و محرومیت زدایی

- ❖ کمک به رفع محرومیت در مناطق نفت خیز، گاز خیز و نیز حوزه‌های عملیات صنعت نفت و کمک به توانمندسازی و خوداتکایی اقشار و گروه‌های محروم
- ❖ برنامه‌ریزی برای توسعه صنایع پایین‌دستی در استان‌های کم‌برخوردار با رویکرد ایجاد اشتغال پایدار

5.10. حکمرانی و تجدید ساختار صنعت نفت و گاز و شرکت‌های تابعه

- ❖ ضرورت شفاف‌سازی رابطه مالی دولت با وزارت نفت و شرکت ملی نفت ایران و تغییر نگرش به چهار شرکت اصلی تابعه وزارت نفت
- ❖ تقویت جایگاه حکمرانی وزارت نفت به عنوان نماینده حاکمیت در اعمال اصل مالکیت بر منابع نفتی
- ❖ ایجاد نهاد تنظیم‌گری مناسب در صنایع بالادستی و پایین‌دستی صنعت نفت
- ❖ ایجاد و تقویت تفکر بنگاهداری اقتصادی به منظور استفاده بهینه از تمام ظرفیت‌های داخلی در صنعت نفت
- ❖ تفکیک نقش تنظیم‌گری از تصدی‌گری در صنعت نفت
- ❖ صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی وزارت نفت با تحول در ساختارها، حذف و ادغام دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زاید
- ❖ اعمال دستورالعمل‌ها و ضوابط سخت‌گیرانه و الزام‌آور جهت استفاده از کالا و تجهیزات ساخت داخل در قراردادهای فی ما بین بخش دولتی با پیمانکاران
- ❖ تغییر الگوی حکمرانی وزارت نفت از سازمان ثقیل و کم‌بازده به سمت سازمان چابک و پیشرو در توسعه

5.11. اهمیت‌دادن و ساماندهی منابع انسانی و تربیت نیروهای متخصص و متعهد

- ❖ برنامه اقدام فوری در حوزه منابع انسانی برای شناسایی و رفع چالش‌های اساسی در این حوزه، جلب رضایت و انگیزش شغلی کارکنان
- ❖ استفاده از مدیران توانمند، کارآمد، متعهد، متخصص و فساد ستیز با حفظ نظام شایسته‌سالاری.
- ❖ ساماندهی قالب‌های قراردادی متعدد فعلی از جمله ارکان ثالث، مدت معین، مدت موقت و پیمانکاری
- ❖ بهبود معیارها و روزآمدی روش‌های گزینش منابع انسانی به منظور جذب نیروی توانمند متعهد و شایسته

- ❖ الزام به انجام انتصابات مبتنی بر شناسایی توانمندی‌های فردی و حرفه‌ای و ...
- ❖ حفظ و ارتقاء سطح کارایی و اثربخشی مراکز و مؤسسات آموزشی و پژوهشی صنعت نفت
- ❖ ایجاد انگیزه برای نیروی انسانی صنعت نفت و شفاف‌سازی آینده شغلی
- ❖ مشارکت و همکاری مدیران حوزه‌های مختلف منابع انسانی با مدیریت ارشد سازمان‌ها
- ❖ جذب نیروهای با ماهیت کارشناسی و مهارتی در وزارت نفت و شرکت‌های تابعه با هدف جبران کمبود نیروی انسانی متخصص و جانشین‌پروری
- ❖ جوان‌گرایی، نخبه‌پروری و تداوم جذب و ساماندهی فرآیند دانش‌آموختگان ممتاز دانشگاه‌ها و اصلاح هرم نیروی انسانی کارکنان صنعت نفت
- ❖ توسعه طرح‌های آموزش نیروی انسانی در حوزه‌های مختلف فنی و غیرفنی
- ❖ استقرار مدیریت دانش و مستند نمودن تجارت مدیران در حال بازنشسته شدن
- ❖ بازنگری و اصلاح ساختار سازمانی وزارت نفت و سازمان‌های حاکمیتی و تصدی‌گری بالادستی و پایین‌دستی
- ❖ به‌کارگیری نیروهای متعهد، متخصص و فسادستیز در صنعت نفت
- ❖ حفظ و نگهداشت سرمایه انسانی ارزشمند در صنعت نفت به عنوان سربازان خط مقدم اقتصادی کشور و به منظور راهبری و انجام مأموریت‌های مهم اکتشاف، توسعه، تولید، فرآوری، توزیع و ... در بخش‌های بالا، میان و پایین‌دستی صنعت نفت

پیوست شماره یک

- ماده 3 - وظایف و اختیارات وزارت نفت به شرح زیر است:
- الف - امور حاکمیتی و سیاستگذاری
- 1 - تعیین خطمشی‌ها و سیاست‌های راهبردی عملیات بالادستی و پایین‌دستی نفت
 - 2 - تهیه و تنظیم برنامه‌های راهبردی عملیات بالادستی و پایین‌دستی صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی مطابق خطمشی‌ها و سیاست‌های ابلاغی و نظارت بر حُسن اجرای آنها
 - 3 - تعیین و بازنگری و نظارت بر حُسن اجرای استانداردهای صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی با همکاری دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط و صدور گواهینامه‌های لازم
 - 4 - تدوین رویه‌ها و دستورالعمل‌های اجرائی جهت حفاظت، نگهداری و ارتقای سطح سلامت، بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست و پدافند غیرعامل در صنعت نفت، با هماهنگی دستگاه‌های اجرائی و نهادهای ذی‌ربط و نظارت بر اجرای آنها
 - 5 - وضع مقررات و صدور دستورالعمل‌های لازم برای حُسن انجام امور اکتشاف، توسعه، تولید، انتقال، حفظ حریم خطوط لوله و تأسیسات، ذخیره‌سازی، توزیع و مصرف فرآورده‌های نفت، گاز و محصولات پتروشیمی
 - 6 - تأمین حفاظت و حراست از منابع، تأسیسات، شبکه‌های خطوط لوله، برق و مخابرات، ابنیه، اموال و اسناد متعلق به وزارت نفت و شرکت‌های تابعه توسط سازمان حراست صنعت نفت با همکاری نهادهای امنیتی، نظامی، انتظامی و پدافندی
 - 7 - تعیین خطمشی مؤثر به منظور جایگزینی صادرات فرآورده‌های نفتی و گاز و محصولات نهائی پتروشیمی به جای صدور نفت خام و گاز طبیعی مبتنی بر شاخص‌های اقتصادی، مزیت‌های رقابتی و تکمیل زنجیره ارزش
 - 8 - تأیید و اعلام رسمی آمار و اطلاعات میداین و ذخایر نفت و گاز کشور
 - 9 - تعیین و ابلاغ معیارها، مقررات و دستورالعمل‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی در تجهیزات، فرآیندها و سامانه (سیستم) های مصرف‌کننده انرژی و نظارت بر حُسن اجرای آنها با هماهنگی دستگاه‌های مربوطه
 - 10 - سیاستگذاری و مدیریت تقاضای سوخت به منظور بهینه‌سازی مصرف سوخت در چهارچوب قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی مصوب 1389/12/4

ب - امور نظارتی

- 1 - نظارت بر بهره‌برداری بهینه و صیانتی از ذخایر و منابع نفت و گاز کشور
- 2 - نظارت بر فرآیند نگهداری و اداره تأسیسات دولتی صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی
- 3 - نظارت بر فرآیند تجارت نفت، گاز، فرآورده‌های نفتی و محصولات پتروشیمی
- 4 - نظارت بر فرآیند تأمین، توزیع و تنظیم بازار نفت و فرآورده‌های نفتی و گاز در داخل کشور
- 5 - نظارت بر فرآیند سرمایه‌گذاری صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی در داخل کشور به منظور تحقق اهداف سرمایه‌گذاری و نیز نظارت بر سهم دولت در سرمایه‌گذاری‌های این صنایع در خارج از کشور براساس مقررات مربوط
- 6 - اعمال نظارت و کنترل عملکرد شرکت‌های تابعه در زمینه‌های مالی، فنی، اداری، حقوقی، بازرگانی، پژوهشی، قراردادهای و سایر امور
- 7 - نظارت و پایش مجوزها و پروانه‌های صادره در عملیات بالادستی و پایین‌دستی نفت

8 - نظارت بر فرآیند تهیه و تأمین تجهیزات موردنیاز صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی

پ - امور اجرایی

- 1 - تلفیق برنامه‌های عملیاتی، مالی و بازرگانی شرکت‌های اصلی تابعه و تطبیق آن با خط‌مشی‌ها و سیاست‌های ابلاغی جهت تنظیم برنامه جامع صنعت نفت
- 2 - تهیه، تنظیم و انتشار ترازنامه سالانه حامل‌های انرژی
- 3 - تدوین نظام جامع بودجه‌ریزی عملیاتی و مدیریت منابع مالی
- 4 - صدور مجوز فعالیت و پروانه بهره‌برداری برای اشخاص واجد شرایط بخش‌های غیردولتی در عملیات پایین‌دستی صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی با رعایت قوانین و مقررات
- 5 - صدور مجوز فعالیت و پروانه بهره‌برداری برای اشخاص حقوقی واجد صلاحیت برای اکتشاف، توسعه، استخراج و تولید از کلیه میادین نفت و گاز کشور
- 6 - شناسایی، آمایش و پیشنهاد مکان‌های مناسب برای ایجاد و توسعه مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در حوزه نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی در چهارچوب برنامه‌های آمایش سرزمین و اعمال سیاست‌های حمایتی و نظارتی بر فرآیند توسعه و اداره هر یک از این مناطق در امور مرتبط با نفت و گاز
- 7 - تأیید صلاحیت تشکیل انجمن‌ها، تشکل‌های تولیدی، تجاری و خدمات مهندسی در صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی به منظور صدور مجوز تشکیل و نظارت بر آنها با رعایت قوانین و مقررات
- 8 - تهیه، تدوین و ابلاغ فهرست‌بهای تخصصی صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی کشور متناسب با نرخ عوامل مندرج در فهرست‌بهای عمومی منتشره از سوی مراجع رسمی ذی‌ربط
- 9 - تهیه و تدوین فهرست و ارزیابی صلاحیت سازندگان، پیمانکاران و مشاوران در رشته‌های تخصصی صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی برابر قوانین و مقررات
- 10 - تدوین و ابلاغ نظام جامع فناوری اطلاعات و ارتباطات منابع سازمانی و نظارت بر طراحی و استقرار زیرساخت‌ها و سامانه‌های ذی‌ربط در کلیه سطوح فعالیت صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی
- 11 - ایجاد سازوکارهای لازم برای گسترش عرضه نفت خام، میعانات گازی، فرآورده‌های نفتی و محصولات پتروشیمی اعم از مصرف داخلی و صادراتی از طریق بورس با رعایت الزامات قانونی و با مشارکت دستگاه‌ها و نهادهای ذی‌ربط

ت - امور سرمایه‌گذاری و تأمین منابع مالی

- 1 - تأیید طرح‌های توسعه‌ای و سرمایه‌گذاری صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی به منظور تکمیل زنجیره تولید و ایجاد ارزش افزوده بیشتر
- 2 - ایجاد سازوکار مؤثر برای جذب منابع مالی موردنیاز داخلی و خارجی به منظور اجرای طرح‌های توسعه‌ای و حفظ و نگهداشت توان تولید با رعایت قوانین و مقررات
- 3 - جذب و هدایت سرمایه‌های داخلی و خارجی به منظور توسعه میادین هیدروکربوری با اولویت میادین مشترک از طریق طراحی الگوهای جدید قراردادی از جمله مشارکت با سرمایه‌گذاران و پیمانکاران داخلی و خارجی بدون انتقال مالکیت نفت و گاز موجود در مخازن و با رعایت موازین تولید صیانت شده

ث - امور منابع انسانی، علمی و فناوری

- 1 - حفظ و تقویت مراکز و مؤسسات آموزشی، دانشگاهی، تحقیقاتی، پژوهشی و مطالعاتی جهت ارتقای سطح علمی و عملیاتی و مهارت‌های فنی و کاربردی موردنیاز صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی با رعایت استانداردهای آموزش عالی کشور
- 2 - تهیه و انتشار نشریه‌های علمی، فنی و تخصصی داخلی و بین‌المللی به منظور ارتقای سطح دانش در صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی برابر قوانین و مقررات
- 3 - تدوین نظام جامع سرمایه انسانی متناسب با نیازهای صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی و نظارت بر حسن اجرای آن
- 4 - تدوین نظام جامع کیفیت کالا و خدمات به‌منظور ارتقای کیفیت تولیدات و خدمات داخلی و اعمال سیاست‌های حمایتی از بومی‌سازی و طراحی و ساخت تجهیزات و تأسیسات موردنیاز صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی با هماهنگی دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط در داخل کشور
- 5 - اتخاذ سیاست‌های حمایتی درمورد شرکت‌ها و مؤسسات داخلی حوزه صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی به‌منظور توانمندسازی و افزایش توان رقابتی آنها جهت ساخت تجهیزات و صدور خدمات فنی و مهندسی در عرصه‌های بین‌المللی و در راستای ارتقای شاخص‌های بهره‌وری در اقتصاد ملی
- 6 - تدوین نظام جامع پژوهشی و برنامه‌ریزی و حمایت از فناوری‌ها و فعالیت‌های دانش‌بنیان برای استفاده از فناوری‌های پیشرفته و انتقال دانش فنی در صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی با همکاری سایر وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های ذی‌ربط
- 7 - یکپارچه‌سازی و همسو نمودن اولویت‌های پژوهشی و فناوری صنعت نفت با سیاست‌ها و برنامه‌های ملی در حوزه علم و فناوری
- 8 - فراهم کردن زیرساخت‌های نظام پژوهشی و فناوری با تقویت منابع انسانی ماهر و متخصص موردنیاز صنعت نفت با هماهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- 9 - حمایت از توسعه کاربرد فناوری‌های نوین تبدیل انرژی در بخش‌های مختلف مصرف و جایگزینی اقتصادی حامل‌های انرژی با استفاده از توسعه ظرفیت‌های محلی انرژی

ج - امور بین‌الملل

- 1 - تعیین و تدوین دیپلماسی انرژی کشور و مشارکت در فرآیند توسعه امنیت ملی با استفاده از منابع انرژی با همکاری دستگاه‌ها و نهادهای ذی‌ربط در چهارچوب سند ملی راهبرد انرژی کشور و سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران
- 2 - برقراری روابط بین‌المللی، مذاکره و انعقاد تفاهم‌نامه‌ها، موافقت‌نامه‌ها و مقاوله‌نامه‌های دو یا چندجانبه با دولت‌ها و مؤسسات بین‌المللی در زمینه‌های علمی، فنی، صنعتی، تجاری و سرمایه‌گذاری در صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی به نمایندگی از طرف دولت با رعایت قوانین
- 3 - عضویت یا نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در کلیه سازمان‌ها، مجامع و کنفرانس‌های بین‌المللی ذی‌ربط با رعایت قوانین

ماده 13 - وزارت نفت مکلف است به منظور تدوین و تنظیم مقررات لازم و بهبود فضای کسب و کار در صنعت نفت و گاز و صنایع مرتبط و وابسته و ایجاد زمینه رقابت سالم و شفاف بین فعالان اقتصادی این بخش و جلوگیری از انحصار، سازوکار لازم را با مشارکت شورای رقابت موضوع ماده (53) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (44) قانون اساسی مصوب 1387/3/25 مجمع تشخیص مصلحت نظام و اصلاحیه‌های بعدی آن به تصویب هیأت وزیران برساند.

پیوست شماره دو

ماده 12- به کلیه وزارتخانه‌ها به‌ویژه نفت و نیرو و شرکت‌های تابعه و وابسته به آنها و سازمان‌ها و مؤسسات دولتی و کلیه دارندگان عنوان و ردیف در قوانین بودجه کل کشور اجازه داده می‌شود سالانه تا سقف یکصد میلیارد (100.000.000.000) دلار به صورت ارزی و پانصد هزار میلیارد (500.000.000.000) ریال به صورت ریالی که هر ساله تا سقف نرخ تورم سال قبل تعدیل می‌گردد، در موارد مربوط به بندهای ذیل این ماده که سرمایه‌گذاری یا اقدام اشخاص حقیقی یا حقوقی خارجی یا داخلی با اولویت بخش‌های خصوصی یا تعاونی به تولید، صادرات، ارتقای کیفیت، صرفه‌جویی یا کاهش هزینه در تولید کالا یا خدمت و زمان و بهبود کیفیت محیط‌زیست و یا کاهش تلفات جانی و مالی می‌انجامد برای نفت و گاز و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی و کالاها و خدمات قابل صادرات یا واردات به قیمت‌های صادراتی یا وارداتی به نرخ روز ارز بازار آزاد یا معادل ریالی آن با احتساب حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه و برای سایر موارد با قیمت‌های غیرپارانه‌ای با احتساب حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه قرارداد منعقد کنند.

دولت مکلف است:

1- کالا یا خدمت تولید شده یا صرفه‌جویی‌شده و منافع یا ارزش حاصله را حسب مورد و از محل درآمد، صرفه‌جویی، منافع یا ارزش حاصله خریداری کند.

2- اصل و سود سرمایه‌گذاری و حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه یا منافع اقدام موضوع این ماده را به آنان پرداخت نماید.

در صورت تأمین تمام یا بخشی از منابع موردنیاز اجزای (1) و (2) از بودجه کل کشور، ضمن مبادله موافقت‌نامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور از طریق خزانه‌داری کل کشور اقدام می‌شود.

اشخاص فوق می‌توانند طبق قرارداد یا مجوز صادره نسبت به فروش کالا یا خدمت تولید شده یا صرفه‌جویی‌شده و منافع یا ارزش حاصله از سرمایه‌گذاری یا اقدام در داخل یا خارج کشور و یا بهره‌برداری و استفاده از آنها اقدام نمایند.

الف - طرح‌های نفت و گاز از جمله افزایش ظرفیت تولید نفت خام، گاز و میعانات گازی با اولویت مخازن مشترک و افزایش ظرفیت پالایش نفت خام و میعانات گازی، افزایش تولید محصولات پتروشیمی، ذخیره‌سازی نفت خام، میعانات گازی و گاز طبیعی مخازن مشترک در مخازن غیرمشترک و داخل کشور، ذخیره‌سازی گاز در فصول کم‌مصرف برای استفاده در فصول پرمصرف، تبدیل درجای نفت و گاز و میعانات گازی به محصول یا برق، تزریق گاز به میادین داخلی، رشد صادرات و عبور (ترانزیت) و معاوضه (سوآپ) نفت خام، میعانات گازی و گاز و فرآورده‌های نفتی، جلوگیری از سوختن گازهای همراه نفت و میعانات گازی و جایگزینی گاز داخلی یا وارداتی با فرآورده‌های نفتی ذی‌ربط و کلیه طرح‌هایی که به افزایش تولید یا صرفه‌جویی در مصرف نفت خام و میعانات گازی و گاز و فرآورده‌های نفتی بیانجامد.

ب - طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی در بخش‌های مختلف از جمله صنعت با اولویت صنایع انرژی‌بر و حمل‌ونقل عمومی و ریلی درون و برون‌شهری و ساختمان، توسعه استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، گسترش استفاده از گاز طبیعی فشرده یا مایع یا گاز مایع‌شده با اولویت شهرهای بزرگ و مسیر راه‌های اصلی بین‌شهری، تولید و یا جایگزین کردن خودروهای کم‌مصرف و یا برقی با خودروهای پرمصرف و فرسوده و کاهش هزینه‌های حمل‌بار و مسافر و کاهش دموراژ (خسارت تأخیر) کشتی‌ها و طرح‌های حمل‌ونقل ریلی، جاده‌ای، دریایی، هوایی اعم از زیرساخت‌ها و وسایل حمل‌ونقل، طرح‌هایی که به کاهش گازهای گلخانه‌ای منجر می‌شود، ماشین‌آلات و واحدهای تولیدی بخش کشاورزی

پ - طرح‌های احداث نیروگاه با بازدهی (راندمان) بالا، افزایش تولید و بازدهی حرارتی نیروگاه‌ها که منجر به افزایش بازدهی حرارتی شود، با اولویت نصب بخش بخار در نیروگاه‌های چرخه (سیکل) ترکیبی اعم از ترکیب برق و گرما (CHP) و ترکیب برق، سرما و گرما (CCHP) و مولدهای مقیاس کوچک (DG) توسعه استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، کاهش تلفات انرژی در تولید، انتقال و توزیع، بهینه‌سازی و صرفه‌جویی در مصرف برق و انرژی، برقی کردن چاه‌های کشاورزی با اولویت استفاده از منابع انرژی‌های نو از جمله انرژی خورشیدی، جایگزینی مصرف برق به جای گاز یا فرآورده‌های نفتی در مناطقی که توجیه اقتصادی دارد و افزایش سهم صادرات و عبور (ترانزیت) برق، تولید برق از تلفات گاز و سوخت کارخانجات

ت - طرح‌های احداث سد، بندر، آب و فاضلاب، طرح‌های جلوگیری از شوری و کاهش کیفیت آب، شیرین کردن آب شور و تولید آب شیرین با استفاده از روش‌های مختلف با اولویت روش‌های حرارتی بازیافتی، بهینه‌سازی و صرفه‌جویی در مصرف آب با کاهش تلفات آب در انتقال و توزیع، مهار و بهره‌برداری بهینه از آب‌های داخلی، مشترک و مرزی و آب‌هایی که به دریا می‌ریزد و طرح‌های جمع‌آوری و دفع بهداشتی فاضلاب و کلیه طرح‌هایی که به بهبود کیفیت و کاهش مصرف آب می‌انجامد، طرح‌های زهکشی اراضی کشاورزی و شیوه‌های نوین آبیاری، تضمین خرید آب یا اجازه فروش آب به سرمایه‌گذاران در کلیه موارد از جمله شرب و بهداشت، صنعت، کشاورزی و آبیاری

ث - سایر طرح‌هایی که به ارتقای کیفیت یا کمیت کالاها و خدمات تولیدی یا صرفه‌جویی و جلوگیری از هدررفتن سرمایه‌های انسانی، مالی، محیط‌زیست و زمان منجر می‌شوند.

تبصره 1- توجیه فنی و اقتصادی و زیست‌محیطی، زمان‌بندی اجراء و بازپرداخت و سقف تعهد دولت در هر یک از طرح‌هایی که نیاز به تعهد دولت دارد با پیشنهاد وزارتخانه ذی‌ربط به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد. شورای اقتصاد مکلف است حداکثر تا مدت یک ماه پس از وصول هر طرح به دبیرخانه آن، رسیدگی و تعیین تکلیف کند.

تبصره 2- صندوق توسعه ملی و بانک‌های عامل موظف‌اند به طرح‌های دارای توجیه فنی و اقتصادی این ماده با اولویت، تسهیلات ارزی و ریالی پرداخت نمایند.

تبصره 3- در مواردی که سرمایه‌گذاری یا اقدامات اشخاص موضوع این ماده منجر به افزایش درآمد عمومی و یا کاهش هزینه‌های عمومی شود، تعهد بازپرداخت اصل و سود سرمایه‌گذاری و حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه یا منافع و عواید حاصل از اقدامات، به میزان و ترتیبی که به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد به عهده دولت است.

وزارت نفت مکلف است حقوق متعلق به سرمایه‌گذار یا اقدام‌کننده را مطابق مصوبه شورای اقتصاد از محل افزایش درآمد حال یا آتی یا کاهش هزینه‌ها، حسب مورد به قیمت‌های صادراتی یا وارداتی (برای سوخت) و در سایر موارد، وزارتخانه‌های ذی‌ربط و شرکت‌های تابعه موظف‌اند به سرمایه‌گذار یا اقدام‌کننده، پرداخت کنند و هم‌زمان به حساب بدهکار دولت (خزانه‌داری کل کشور) منظور و تسویه حساب نمایند. در مواردی که در اثر سرمایه‌گذاری یا اقدامات موضوع این ماده، درآمد دستگاه‌های اجرائی یا شرکت‌های دولتی کاهش یابد، دولت مکلف به جبران معادل کاهش درآمد دستگاه‌های اجرائی یا شرکت‌های دولتی مربوط است.

حکم این تبصره شامل بندهای (الف) و (ب) ماده (82) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران نمی‌گردد.

تبصره 4- بازپرداخت تعهدات دولت موضوع بند(ت) این ماده از محل درآمدهای حاصل از اجرای طرح‌ها در قوانین بودجه سنواتی صورت می‌گیرد.

تبصره 5- در اجرای بندهای این ماده اولویت با سرمایه‌گذارانی است که نفت خام، میعانات گازی و یا فرآورده‌های نفتی را برای تسویه تعهدات دولت قبول می‌کنند.

تبصره 6- ارزش سوخت و یا انرژی صرفه‌جویی‌شده براساس نوع و ترکیب سوخت مصرفی در دوره یکسال قبل از انعقاد قرارداد و طبق قیمت‌های صادراتی و یا وارداتی محاسبه و منظور می‌شود.

تبصره 7- به وزارتخانه‌های مذکور اجازه داده می‌شود در صورت نیاز آب، برق، گاز و فرآورده‌های نفتی و سایر کالاها و خدمات یارانه‌ای تولید یا صرفه‌جویی‌شده را از اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی، خصوصی یا تعاونی حسب مورد به قیمت‌های صادراتی یا وارداتی (برای سوخت) و برای سایر موارد به قیمت‌های غیریارانه‌ای از آنان و یا سایر سرمایه‌گذاران در این زمینه خریداری یا برای ایجاد اشتغال و اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در هر استان و هر شهرستان سرمایه‌گذاری کنند. در صورت تمایل سرمایه‌گذار می‌تواند کالا یا خدمت تولید یا صرفه‌جویی‌شده را در داخل یا خارج به فروش برساند.

تبصره 8- به منظور کاهش هزینه‌ها و تشویق به کاهش مصرف در کالاها و خدمات یارانه‌ای به وزارتخانه‌های مذکور و شرکت‌های تابعه و وابسته ذی‌ربط به آنها در این ماده اجازه داده می‌شود با تصویب شورای اقتصاد مصارف کمتر از حد معین، آب، برق، گاز، فرآورده‌های نفتی و سایر کالاها و خدمات یارانه‌ای را با توجه به فصل، منطقه جغرافیایی، نوع مصرف و مصرف‌کنندگان، متناسب با کاهش مصرف به حداقل قیمت و یا صفر کاهش دهد.

چگونگی اجرای این تبصره با پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، نفت، نیرو، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی شامل تعیین حد معین برای مصارف مناطق جغرافیایی، نوع مصرف و مصرف‌کنندگان و مقدار و قیمت مصرف تا دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد. آیین‌نامه اجرائی این ماده به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، نفت و نیرو حسب مورد حداکثر ظرف مدت سه‌ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده 13- کلیه پالایشگاه‌های کشور مشروط به پرداخت و تسویه وجوه نفت خام و میعانات گازی خریداری شده تحویلی به قیمت هر بشکه نود و پنج درصد (95٪) تحویل روی کشتی (فوب) خلیج فارس و به‌صورت نقدی یا اعتبار اسنادی یک‌ماهه به شرکت دولتی ذی‌ربط تابعه وزارت نفت، مجازند فرآورده‌های نفتی مازاد بر نیاز داخلی را رأساً صادر کنند و دولت مکلف است سالانه سهم صندوق توسعه ملی را پرداخت نماید.

تبصره 1- استفاده از سازوکارهای بورس انرژی در خرید و فروش نفت خام و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی و انرژی برق در اولویت قرار دارد.

تبصره 2- شرکت دولتی ذی‌ربط تابعه وزارت نفت مجاز است قیمت پایه نفت خام و میعانات گازی عرضه شده در بورس را:

- 1- تا دو درصد (2٪) کمتر از نود و پنج درصد (95٪) تحویل روی کشتی (فوب) خلیج فارس تعیین کند.
- 2- تا سه درصد (3٪) کمتر از بند (1) برای توسعه پالایشگاه‌های موجود یا احداث پالایشگاه‌های جدید تا ده سال پس از بهره‌برداری، تعیین کند.

تبصره 3- به وزارت نفت و سایر دستگاه‌ها اجازه داده می‌شود برای تشویق کشتی‌های خارجی به سوخت‌گیری و تأمین سایر نیازهای خود در بنادر ایران از ابزارهای تشویقی و قیمت‌های ترجیحی نسبت به سایر رقبا در تأمین سوخت و سایر نیازها استفاده کنند.